

Kristiansand
kommune

KRISTIANSANDSBARNEHAGEN- Oppstartsrutine for de yngste barna

Innhold

1. Innledning
2. Styrende dokumenter
3. Teoretisk innramming
4. Barnet får plass i barnehagen
5. Oppstart i barnehagen
6. Praktiske tips
7. De litt eldre barna

1. Innledning

Å begynne i barnehagen er livets første overgang for det lille barnet. Fra en oversiktlig og skjermet tilværelse i familien, skal barn og foreldre venne seg til en ny hverdag, med flere omsorgspersoner og muligheter for vennskap, lek og utforskning. Det er en stor omveltning, og det er helt sentralt at barnehagen legger til rette for en oppstart som fremmer trygghet og gode relasjoner, og legger grunnlag for trivsel og utvikling.

Denne rutinen redegjør for hva slags kunnskap som ligger til grunn for god praksis omkring tilknytning og barnehagestart. Det skisseres føringer for arbeidet, men det understrekes likevel at hver enkelt barnehage har ansvar for å tilpasse oppstarten til beste for hvert enkelt barn. Hvert barn er forskjellig, alle familier er ulike. Barnehagene har også ulike rammer og forutsetninger, men det skal sikres en enhetlig tilnærming i kommunen.

Mål for arbeidet:

Alle barn i Kristiansand sikres en god oppstart, og får en trygg tilknytning til viktige voksne i barnehagen.

Dette arbeidet sikres gjennom enhetlig tilnærming, systematikk og rutiner i barnehagene, men med utgangspunkt i det enkelte barn og den enkelte families behov og forutsetninger.

2. Styrende dokumenter

Rammeplanen sier følgende om oppstart i barnehagen:

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære.

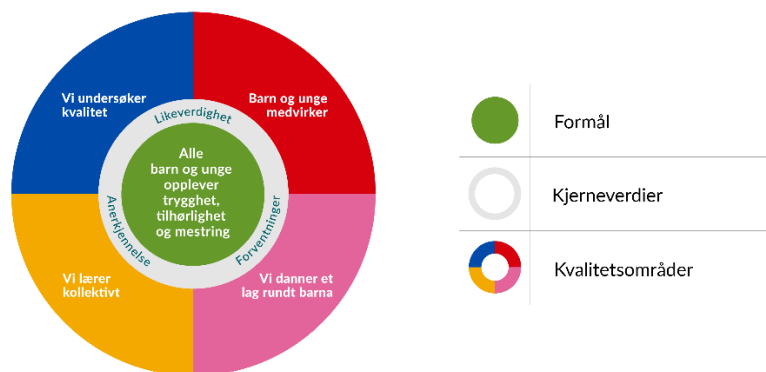
Kristiansand kommune har gjennom **Rammeverket for kvalitet og mestring** beskrevet formålet for alt arbeid i oppvekstsektoren:

Alle barn og unge skal oppleve at de er inkludert i fellesskapet

Opplevelsen av å være inkludert i fellesskapet er grunnleggende for at barn og unge skal oppleve trygghet, mestring, mening og glede. Å være inkludert i fellesskapet er også grunnleggende for all læring og utvikling.

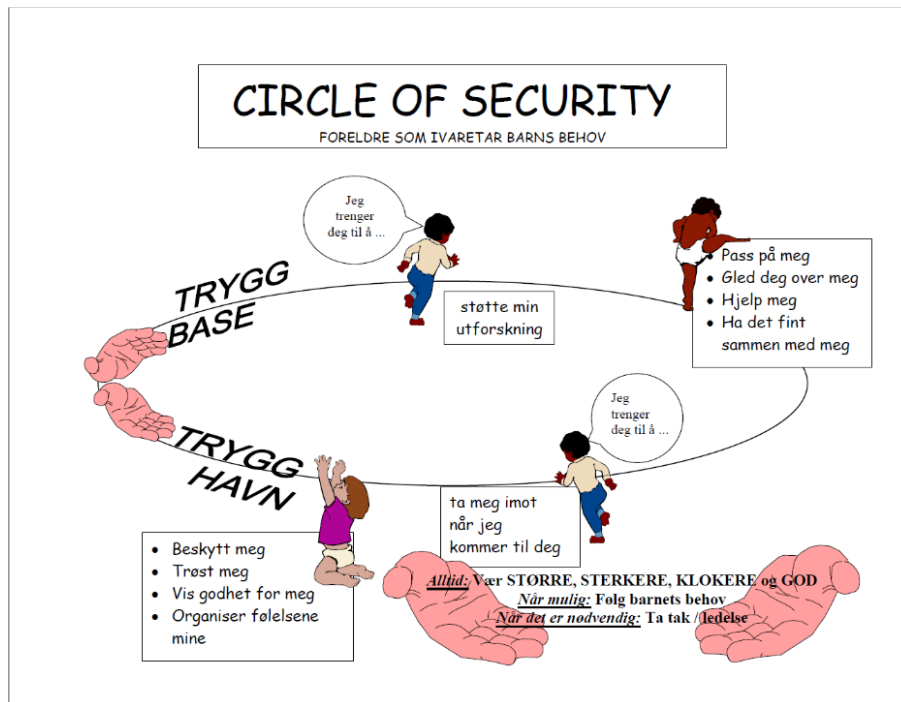
God kvalitet i oppstartsfasen når barnet begynner i barnehage er viktig for å legge grunnlaget for videre tilhørighet, inkludering og deltakelse. En god oppstart i barnehagen vil ha stor betydning for senere overganger, innad i barnehagen og fra barnehage SFO/ skole.

3. Teoretisk innramming

Barn har grunnleggende behov for forutsigbarhet, trygghet og stabile rammer. De er avhengig av å ha varme, omsorgsfulle voksne rundt seg, som kan støtte dem, og trygge dem i sin utforskning av verden. Trygge relasjoner har stor betydning for barnas psykiske helse og legger grunnlaget for videre emosjonell, sosial og kognitiv utvikling. For at de voksne i barnehagen skal kunne etablere trygg tilknytning til barna, er de avhengig av å kunne forstå barnet innenfra (Brantzæg, Torsteinson, Øiestad, 2015).

Et verktøy vi kan bruke for å forstå og møte barnas behov er trygghetssirkelen.

Trygghets sirkelen illustrerer hvordan en tilstedeværende voksen fungerer som trygg base som barnet kan utforske verden fra. Foreldre som er med i barnehagen er barnets trygge base, - og så overtar tilknytningspersonen i barnehagen denne rollen gradvis. Utforskning og tilknytning henger sammen og står i et avhengighetsforhold til hverandre. Tilknytning kan forklares ut ifra barnets avhengighet og behov for beskyttelse, mens utforskning kan forklares ut ifra barnets selvstendighet og behov for å undersøke og mestre verden (Brantzæg, Torsteinson, Øiestad, 2015).

På småbarns avdeling ser vi at de voksne sitter på gulvet, og tilbyr kos, trygghet og trøst, mens barnet gradvis beveger seg ut i rommet, undersøker, leker litt, og søker tilbake til den voksne for omsorg ved behov.

4. Barnet får plass i barnehagen, før sommeren.

- Send ut informasjon om barnehagen- på riktig språk! Det er en vurdering om dette skal sendes pr. post eller elektronisk
- Pedagogen ringer foresatte og informerer om barnehagens rutiner, avtaler besøk og avklarer familiens behov.
- Foreldremøte for nye foreldre arrangeres i mai/ juni, fortrinnsvis FØR besøkene. Tilvenningsplan og praktisk informasjon presenteres (f.eks. dagsrytme, måltider, soving, turer, måltider, utstyrsoversikt, hjemmeside og Vismabarnehage app) og omvisning i barnehagen. Det tilstrebes å ha en god dialog med foreldre.
- Praktisk informasjon følges opp på besøksdagene
- Det legges til rette for 2-4 besøk i barnehagen før sommeren
- Barnehagen avklarer så tidlig som mulig tilknytningsperson og sender ut velkomstbrev med tidspunkt for oppstart

I LØPET AV sommeren:

- Foreldre oppfordres til å besøke barnehagens uteområde, bruke tid og gjøre seg kjent der sammen med barnet

5. Oppstart i barnehagen

- Foreldre skal, som et utgangspunkt være til stede, hele første uka.
- Tilknytningspersonen er tett på, foreldrene er aktive (begynner med selv å ta ansvar for eget barn). Hvor lenge foreldre har ansvaret før tilknytningspersonen overtar, vurderes individuelt og fortløpende. – Barn er ulike, og foreldrene er forskjellige.
- Dag 1 er et kort besøk, 1-2 timer, foreldre har ansvar
- Dag 2 er også kort, 2-3 timer, foreldre har ansvar
- Dag 3 er lengre, det vurderes om barnet skal sove i barnehagen, foreldre er med
- Dag 4, foreldre er fremdeles med hele tiden, men forsøker å trekke seg unna en liten stund. Barnet sover i barnehagen. Viktig at ikke dagen blir for lang.
- Dag 5, foreldre er med, men kan gå fra barnet litt lengre, tilknytningsperson overtar gradvis ansvar og oppgaver.
- Uke 2, dag 1, det er viktig å beregne god tid etter helga, da har det vært et brudd. Trygge voksne (foreldre eller besteforeldre/ andre) må være med, eller tilgjengelig ved behov.
- Utover uke 2,- barnet har kortere dager, det vurderes om foreldre/ trygghetsperson må være med. Det må være god dialog mellom personalet og foreldrene, det skal tas hensyn til det enkelte barn og den enkelte familie.

- I løpet av de to første ukene skal *oppstarts samtale* gjennomføres, punkter til denne samtalen ligger i [Språkstandarden](#)
- Det er viktig med fortløpende evaluering
- Oppstarten evalueres i foreldresamtalen før jul

6. Praktiske tips

- **Foreldres betydning:** foreldre representerer trygghet for barnet, og må hjelpe barn og ansatte å bli kjent. Det kan være å «oversette» barnets uttrykk, lyder, ord og behov. Oppfordre til å vise barnet at foreldre er trygge på, og har tillit til, personalet. Ha løpende dialog med foreldre, for å sikre at de føler seg trygge, det er avgjørende for barnets trygghet.

Avklar forventninger: uansett hvor godt vi legger til rette, så blir det gråt! Personalet tilstreber å sende foreldre en kort SMS eller MMS når avskjeden har vært ekstra vanskelig.

- **Denne fasen er krevende for hele familien-** legg opp til rolige ettermiddager! [informativ film her](#)
- **Om avskjed,** ikke ta barnet fra foreldre før de er klar for å gi det fra seg, avklar med dem. Forklar til foreldre at de ikke må snike seg unna, men at det er viktig å si «ha det» til barnet før de går. Personalet må støtte barnets følelser «Jeg ser du er lei deg- det skjønner jeg godt» gå med barnet i følelsen, ikke bare avlede.
Besteforeldre, onkler, tanter eller andre kan være med i barnehagen dersom foreldre ikke kan stille- det viktigste er at barnet har en trygghetsperson
- **Om henting-** Anbefaling om å gjennomføre henting selv om barnet protesterer. Avskjed med barnehagen er også en ny rutine barnet skal lære seg.
- **Det blir mange foreldre som er i barnehagen samtidig-** dersom det er plass, kan det være lurt å rigge et «foreldrehjørne», sette fram kaffe, etc. - et sted hvor de kan trekke seg tilbake, borte fra personalet. Det kan være lurt å unngå personalrommet, så personalet får pause i en travel oppstartsperiode. (Noen andre enn personalet på småbarnsavdeling har ansvar for dette)
- **Foreldre får innsikt i barnehagens indre liv.** De vil se andre barns adferd, og være vitne til konflikter mellom barna, og kanskje se ting de

reagerer på. Det er viktig å snakke med foreldre om dette, at det forventes at de ikke snakker om det de opplever med andre.

- **Personalet** må være tydelig på at dette skal gå bra, signalisere at de er trygge, og har mange tiltak de kan iverksette, for å få barnet til å trives.
- **Noen praktiserer hjemmebesøk** på våren, dette er en flott mulighet, men forventes ikke. [Tilvenning: Julie \(1\) får hjemmebesøk før barnehagestart \(utdanningsnytt.no\)](#)

Litteraturliste:

- Brandtzæg, Torsteinson og Øiestad «Se barnet innenfra», Kommuneforlaget 2013
- Oslostandard for tilvenning [Trygg start i barnehagen - Kvalitet i barnehagen - Oslo kommune](#)
- NTNU psykisk helse, Kathrin Nystad [Full article: Toddlers' stress during transition to childcare \(tandfonline.com\)](#)
- Rammeplan for barnehagen

Kristiansand
kommune

Postboks 4
4685 Nodeland
Tlf: 38 07 50 00
www.kristiansand.kommune.no